

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ
МАЙМУНСКА МЛАДОСТ

chitanka.info

Има едни стари гостни стаи, останали ей така от времето. С големи кръгли маси в средата, върху които се белее порцеланова пепелница с някакво човече или кученце, а до пепелницата лъщи стереоскоп с изгледи на градове, които изглеждат като сънувани, щом сложиш някой от тях зад дебелиите увеличителни стъкла и почнеш да се взираш в него. В тия гостни стаи е винаги студено и мрачно. Някаква вечна есен стои заключена между стените им, прояжда като молец дантелите на тъмните завеси по прозорците и кадифето на разкривените канапета, които звънят като стенни часовници, когато седнеш отгоре им, посипва с прах стъклата на олющените златни рамки, откъдето гледат вторачено и страшно портретите на стари жени с тънки свити устни на одумвачки или образите на отдавна живели ханджии с броеници в ръцете.

В една такава постна стая седяха през една октомврийска привечер двама мъже. Единият пушеше цигара и от дебелия му нос струеше синкав дим, другият седеше точно срещу него, зад кръглата дървена маса, кръстосал ръце на гърдите си и загледан неподвижно в лявата топка на ореховия корниз над прозореца. И двамата бяха в оная възраст, когато човек остава само с десетина пломбирани зъби в устата и си купува наесен десетина пломбирани зъба в устата и си купува наесен чадър, да се задъхва и да заспива рано вечер, след като е играл домино или пък е чел няколко страници от някакъв забравен роман из живота на парижките апаши.

— Няма от какво да се страхуваш — рече неочаквано пушачът, като протегна ръка към масата и чукна два пъти цигарата си о пепелницата. — Досега не е отбелязан нито един смъртен случай.

— Не че се страхувам — отвърна другият и откъсна погледа си от корниза. — Тук има нещо друго, какво да ти кажа: тревожи ме само неизвестността, пред която се намирам.

— И таз хубава! — извика човекът с цигарата. — Каква неизвестност? Ще се качиш оттук на влака и право в Ривиерата. Знаеш френски, бил си и друг път из ония места, от какво ще се смущаваш?

— Виж какво, не зная дали всичко туй е вярно — промълви някак плахо и съвсем тихо събеседникът. — Ами я ако парите ми отидат на вятъра, после? Осемдесет хиляди франка не са малко.

— Голям неверник си ти — въздъхна с досада пушачът и като угаси угарката си, изправи се на нозете си и закрачи между канапетата.

Дребното му набито тяло, облечено в черни дрехи, изчезна мигом в гъстия вечерен полумрак. Виждаше се само плешивата му глава, която плуваше из стаята като бяло балонче. — Слушай, Иларионе — добави той, живеем във век на чудесата и затова не трябва да се учудваш на нищо, а още по-малко да се съмняваш в неща, които са доказани вече. Та за тая теория излязоха през последните години най-възторжени отзиви, и то все от бележити мъже на науката. Но да оставим отзивите настрана. Да вземем живите примери. Знаеш ли само колко хора днес се радват на отлично здраве, след като са били с единия крак в гроба, смазани от старост, измъчвани от ревматизъм и от всевъзможни други болести. Разхождат си се те сега бодри и весели и грабят с две ръце насладите на живота. Да, на този доктор Воронов особено ние, старите ергени, трябва да бъдем крайно признателни. Малко нещо ли е това, да снемеш изведнаж от плещите си бремето на годините, да погребеш старостта си на операционната маса и да заживееш безгрижните дни на една втора младост, след като имаш вече жизнения опит на миналото?

— Вярно, прав си — съгласи се човекът от канапето. — Най-сетне и да загубя осемдесет хиляди франка, все ще ми остане нещо в банката. Решено, няма да се колебая повече. Щом падне първият сняг, заминавам. Зная ги аз пътищата. Едно време, когато вземах доктората в Гренобъл, всяка неделя ходех по екскурзии. Прескачал съм и до Ница. Има там една алея по брега на морето, километри дълга. Казват я Променад де з'Англе. Чудесна природа. Нашият Рилски манастир нищо не струва пред ония палми, знаеш. Но това с думи не може да се опише, трябва сам да го видиш. Ех, пък да излезе сполучлива и операцията, по-щастлив човек от мен няма да има! Ще си уشيا веднага бели панталони, ще си обръсна мустаците и едно бастунче така в ръката, а?

— Слушай, не забравяй един съвет от мен — извика бялото балонче от дъното на смрачената гостна стая. — Неотдавна четох във вестниците, че един аржентинец отишъл в Неапол да се оперира по методата на Воронов. Поискали му петдесет хиляди лири за една маймунска жлеза. Но аржентинецът, види се, бил някой скъперник, та затова се отказал от всякакво подмладяване и решил да си се върне в родината. Стегнал си човекът куфарите и щял вече да заминава, когато при него се явил някакъв беден студент и му предложил своите жлези

само за тринадесет хиляди лири. Бръкнал старият скъперник в джоба си и му броил парите. После извадили жлезите на студента и ги сменили с неговите. Операцията излязла уж сполучлива. Кой знае, аз не вярвам тая работа, но както и да е. Във всеки случай, съветвам те да не се подлагаш на такива опити, защото е рисковано. Давай там колкото ти искат, само гледай да бъде маймунска жлеза. Чуваш ли, жлеза от младо шимпанзе!

— Да, да, жлеза от младо шимпанзе — повтори човекът, който седеше на канапето, и се загледа отново в топките на ореховия корниз.

Старата гостна стая угасна като картина, погълната от тежък мрак. Разглобените мебели и предмети запращяха в тишината, внезапно оживели из своя тъжен покой. Зад стените прошумя невидима мишка.

Експресът хвърчи в тъмната нощ, пици тревожно край пероните на малки запустели гари с пламтящи часовници, сетне неговият писък секва изведнъж и в безмълвието на нощта се разнася отново само глухият тътен на колелата, които гърмят по безкрайните релси.

Сега по леглата на спалните вагони спят десетки уморени пътници. Ето, тоя пътник в кафявата пижама, който хърка с ужасна сила и сам пуфти като някакъв малък жив локомотив, няма нищо общо нито с действителния свят, нито е царството на сънищата. Той е потънал в някакво мъртво междупланетно пространство, чужд на всякакви съновидения, далеч от минутите и часовете. Над зиналата му уста са провиснали два посивели мустака, сухото му жълто лице е набраздено с бръчки. Така, заспал дълбоко, с черната нощна шапчица, върху чието дъно светят сребърни цветя, той прилича на един от ония антиквари, които разнасят из Европа зъби от праисторически животни и монети от времето на Калигула.

Релсите шумят като буен поток след дъжд — след нощта идва ден, след деня пада нова нощ. Голяма гара с широк стъклен покрив. Един по един пътниците напускат влака, сетне целият експрес запустява, вагоните му се разкъсват и локомотивът побягва сам нанякъде.

* * *

Минават седмици. Една слънчева сутрин човекът в кафявата пижама седи на терасата на Вороновата клиника в онова райско кътче на френската Ривиера, където небето е съвсем синьо и въздухът е напоен с тежкото ухание на милиони карамфили. Той почива в бял тръстикова шезлонг, загънат цял в одеяла, протяга от време на време ръка към малката масичка, вдига високата стъклена чаша и смуква няколко глътки цитронада през тънка сламка. Сетне въздъхва с някакво ликуващо задоволство и сивите му очи се заглеждат мечтателно в далечината на широката градина. А градината трепти в пламъци: портокаловите и мандариновите дървета са отрупани с плодове, от които тече червено злато под лъчите на вечното слънце.

Колко неузнаваем е станал пътникът, който хъркаше неотдавна в едно от купетата на експреса! Лицето му е свежо и румено, катраненочерните му мустаци имат някаква далечна родствена връзка с мустациите на Вилхелма II. Никой не би му дал повече от двадесет и четири години, а всъщност неговото кръщелно свидетелство носи годината на Френско-пруската война.

Ти, читателю, навярно се досещаш, че тоя човек не е никой друг, освен нашия познайник от старата гостна стая — същият, който седеше на едно от канапетата и гледаше ореховия корниз над прозореца. Сега той лежи в тръстиковия шезлонг и неговата фаустовска мечта е вече сбъдната. Гърдите му дишат леко, из жилите му блика буйна юношеска кръв, всички клетки на тялото му цъфтят в щастливото преображение на една втора младост. Къде изчезнаха болките в кръста, астмата и пясъкът в жлъчката? Чудовището на старостта е победено и отровното му жило е откъснато. И то не с тайнствените заклинания на черната магия, а с блестящото хирургическо ножче на гениалния доктор Воронов, който присади върху увяхналата плът на своя пациент една чудотворна ендокринна жлеза от младо шимпанзе.

Привечер на терасата се явява една сестра в бяла престилка, пристъпя до подмладения ни герой и му подава усмихната един

виолетов плик. После се връща назад и се скрива зад голямата стъклена врата.

Човекът в шезлонга разтваря плика, изважда отвътре писмото и прочита само тия три реда:

Dear Sir,
Не забравяйте обещанието си. Чакам Ви в Монте
Карло.

Дороти Уатердей

Нашият герой се замисля и квадратното виолетово писмо пада от ръката му.

Да, да, мис Уатердей — универсалната наследница на покойния крал на безопасните игли в щата Масачузетс. Тя беше дошла през океана със своя неизбежен бедкер, с малкия си кодаков апарат и с шестдесетгодишния авторитет на видна дама, която издържа със свои средства в сърцето на Съединените щати един приют за бездомни котки и кучета. Подпираше се с бастунче, охкаше по стъпалата на всяка стълба и макар че не дочуваше, обичаше да говори с възторг за музиката на Дебюси и Стравински, за да изглежда напълно съвременна. Един следобед мис Уатердей срещна в портокаловата градина на клиниката нашия герой Иларион Матеев. Заприказваха. За времето. За бъдещата въздушна война. Сетне — за вълшебството на маймунските жлези.

— Звучи като приказка от „Хиляда и една нощ“ — каза Иларион Матеев.

— И все пак е истина — добави мис Уатердей.

Те се разделиха сърдечно и обещаха да се видят отново в казиното на Монте Карло. Точно в 6 часа и 6 минути на 20 февруари, при бюста на Масне. На следния ден мис Уатердей легна на операционната маса, а една седмица по-късно се прости със старостта си и нашият герой.

Сега Иларион Матеев си спомня почти с досада своето обещание и се колебае дали да отиде на уречената среща или да замине направо за Венеция. Той бръква в джобчето на пижамата си и изважда малко огледалце. Оглежда се и замира от щастие. Господи, от ден на ден той

става все по-млад! Дали няма да настъпи и тоя час, когато ще го сложат в детска количка?

Ами мис Уатердей?

В една от игралните зали влиза строен млад човек с гладко избръснато лице. Облечен е в сиво спортно сако и бели тенисни панталони. Той пристъпя някак неуверено и обгръща с поглед залата. Сетне се приближава до дългата зелена маса и почва да се взира поотделно във всеки едного от играчите. Тук има всякакви хора: и махараджи с талисмани, и кротки манияци, които дебнат цял живот щастливия номер, и ловки международни мошеници, регистрирани във всички полицейски албуми по света.

Рулетката бръмчи и малкото бяло топче подскача като живо, събрало в себе си погледите на всички присъстващи.

— Trente deux! Rouge! Pair! Et passe! — провиква се крупнето и загребва веднага с дългата си лопатка натрупаните по масата жетони.

Само върху квадратчето на тридесет и втория номер жетоните остават непокътнати. Съдбоносната лопатка подава на щастливия играч цяла купчина жълти кокалени плочици. Младото златокосо момиче в цинобърната рокля прибира печалбата си и залага петстотин франка на 0.

Бялото топче побягва отново по ръба на дяволската машина и готви нова изненада.

— Zero! — отсича крупнето.

— Sacramento! — сърди се някакъв дебел италианец в смокинг и трие изпотеното си чело с копринена кърпичка.

И тоя път печели само момичето в цинобърната рокля. То играе съвсем спокойно, не се вълнува като италианеца. Пуши цигара и от време на време в крайчеца на устните му трепва едва доловима усмивка. Тогава неговото лице става чудно хубаво — като образа на току-що изгряваща кинозвезда, която гледа от страниците на някое илюстрирано списание.

Когато рулетката се завъртва за трети път, младият човек в белите тенисни панталони протяга ръка и залага един червен жетон на 17.

— Dix-sept! Noir! Impair! Et manque!

Сега щастието минава на негова страна и златокосата хубавица загубва играта.

Четвърти, пети, осми удар. Пред момъка се натрупва цяла грамада жетони.

— Vous avez une chance étonnante! — хили се дребното старче до него, което записва в коженото си тефтерче всеки излязъл номер и прилича на някаква чудновата мишка, седнала върху капака на латерна.

Но къде е хубавицата в цинобърната рокля? Може би тя е разбрала, че е безсмислено да играе повече и е напуснала залата. Или е отишла на бара да пие коктейл.

Някъде бие часовник: 6.

Момъкът в белите тенисни панталони скача от стола си, разменя набързо жетоните и побягва навън, без да дочака края на новата игра.

Той излиза в парка на казиното, минава под палмите и се запътва към бюста на Масне.

В здрача на настъпващата вечер играят теменужни сенки. Над малкото княжество Монако се разгръща безкрайно ведро небе с двурог месец. Морето шуми в далечината и над водите му се люлее като призрачна птица една бяла яхта.

Младият човек се приближава до мраморния бюст и отстъпва назад. Не вярва на очите си. Струва му се, че сънува. До бюста стои момичето в цинобърната рокля. Няколко мига двамата се гледат смаяни, без да промълвят нито дума. Сетне от устата им се откъсва вик:

— Мис Уатердей!

— Мистер Матеев!

Сред тишината закукуригват сребърни петли: саксофоните на оркестъра от Кафе дьо Пари.

— Значи, вие сте играчът, който грабна щастието ми на рулетката? — смее се мис Уатердей и в гласа ѝ звучи радостна изненада.

— Готов съм да ви го върна заедно със сърцето си! — отвърща галантно нашият герой.

Те се разхождат до късна нощ, запленени от едно непознато досега чувство, скъсали всякаква връзка с миналото. Приказват възбудено и весело, пожелават си приятни сънища и дълго държат ръцете си, преди да се разделят.

След няколко дена синият експрес с блестящите пулманови вагони лети по Лазурния бряг, минава през опожарените от слънцето равнини на Прованс и изчезва в мъглявата далечина на север. Ница. Кан. Жуан ле Пен. Сент Рафаел. Марсилия. Арл. Авиньон. Лион. И най-сетне — Париж.

Хотел „Едуард VII“ на Елисейските полета. Чернокожият грум в червената униформа сменя като автомат фуражката си и разтваря вратичката на асансьора. Остава внимателно вътре кошче с мимози и карамфили. Младата двойка се възнася в апартаментите си.

Същия ден в кметството на квартал Етоал се регистрирва първият законен брак на мис Уатердей с Иларион Матеев.

Есента настъпи и над земята се проточиха сиви, тъжни дни. Ръмеше от сутрин до вечер. Ситен дъждовен прах, който лакираше асфалта на улиците и падаше като плесен по старите пожълтели книги на букинистите, сгушени под големи чадъри край Сена.

Една нощ, към три часа, Иларион Матеев бе събуден от острия звън на телефона. Той скочи от леглото си и грабна слушалката:

— Ало!

— Тук родилният дом на професор Поташ!

— Има ли нещо ново?

— Тръгнете веднага!

Нашият герой се облече набързо, изхвъркна на улицата и се хвърли в едно такси:

— Булевард де Капюсен — 11!

Когато пристигна пред голямата сива къща с осветените прозорци, Иларион Матеев скочи от автомобила и изчезна зад тежката входна врата.

Няколко минути по-късно той беше вече в чакалнята на професор Поташ. Крачеше нервно от единия до другия край на стаята и чакаше с нетърпение появата на знаменития гинеколог.

Най-сетне зелената врата се отвори и вътре влезе белобрадият професор — някак предпазливо, ала все пак с твърди и уверени стъпки. Той се приближи до късния си гост, стисна му ръката и го изгледа вторачено и строго.

— Бъдете мъж! — рече професор Поташ.

— Какво има? Да не се е случило някакво нещастие? — промълви с разтреперан глас Иларион Матеев.

— Един необикновен случай в моята практика — отвърна замислен гинекологът.

— Господи! Жива ли е жена ми! — извика младият човек, като хвана професора за раменете.

— Да, вашата съпруга се чувства отлично, за това можете да бъдете напълно спокоен.

— Тогава детето е мъртвородено?

— Не, и детето е добре — каза малко смутено професорът. — Само, как да ви кажа, случаят е твърде феноменален.

— Говорете, говорете! С две глави? С три ръце? С пет крака? Хермафродит?

— Вие сам ще го видите, елате с мен — рече белобрадият учен и като улови госта си под ръка, измъкна го почти насила из чакалнята и го въведе в кабинета си.

Там прочутият в цял свят професор Амброаз Поташ пристъпи до една голяма кошница и повдигна съвсем бавно бялата кърпа, метната отгоре.

Иларион Матеев надникна в кошницата и в същия миг почувства, че нещо се скъса в него. Пред очите му притъмня, зъбите му затракаха, косата му настръхна от ужас. В голямата кошница лежеше едно съвсем мъничко шимпанзе.

— Успокойте се — говореше съчувствено гинекологът. — Науката ще ви бъде благодарна на вечни времена. Още утре вие ще бъдете награден с лентата на почетния легион.

Ала нашият герой не чуваше нищо. Той се отпусна безпомощно в едно кожено кресло и заплака така, както никога през живота си не бе плакал. От очите му течеха потоци сълзи, цялото му тяло се тресеше в припадък на неудържим плач. Някаква страшна мъка разяждаше сърцето му, изгаряше всичките му надежди и радости и в същото време събуждаше в съзнанието му едно жестоко просветление. Той се топеше като свещ, младото му тяло увяхваше с изумителна бързина, косата му стана съвсем бяла като сняг, лицето му пожълтя и се покри с дълбоки бръчки. За няколко минути той се превърна в предишния грохнал старец, който бе отгатнал бясовската шега на своята втора младост.

— Боже мой, какви са тия чудеса! — бърбеше изуменият професор, хванал главата си с две ръце.

Призори нашият герой се прибра вкъщи. Погледна се отново в голямото огледало на стената и още веднъж се убеди, че не сънува. Усмихна се горчиво и от стъклото на огледалото се озъби насреща му една отвратителна мумия, от която лъхаше гробен хлад.

Тогава той отрязва като в просъница дебелия копринен шнур на една от завесите, закачи единия му край за куката на полилея, а другия впримчи около шията си и увисна във въздуха.

Когато съобщиха на жена му за неговата смърт, тя само поклати глава и извика с вдигнати към тавана очи:

— Good heavens, this man is a hundred percent idiot!^[1]

После Иларион Матеев се скри в земята на Монмартърските гробища — без некролог, без панихида, без варено жито на задушница, далеч от родината си, — а мисис Дороти Уатердей замина наскоро след това за Египет, за да се присъедини към експедицията, която бе попаднала съвсем случайно в следите на третия братовчед на Тутанкамон. Тя беше все тъй млада и хубава и жадуваше за приключения.

Пътуваше през градове, морета и океани, а след нея подскачаше с весел крясък малкото игриво шимпанзе, вързано за тънка златна верижка.

[1] Този човек е стопроцентов идиот! ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.